

„Az agitprop nem a nyilvánosság”

Győrffy Miklóssal hetvenedik születésnapján Rangos Katalin beszélgetett a magyar média közelmúltjáról: az újságíróknak a rendszerváltásban és a mai politikai helyzetben játszott szerepéről, arról, hogy az 1980-as évek végén, az 1990-es évek elején valóban hozzájárultak-e Magyarország demokratizálódásához – és arról, hogy a mai magyar média érdemi viták és párbeszéd híján nem tölti be szerepét.¹



Győrffy Miklós (1943) újságíró. Tanulmányait az ELTE magyar–filozófia-, majd szociológia-szakán végezte, a Színház és Filmművészeti Egyetemen doktorált (DLA). Újpesten népművelőként, majd tanárként dolgozott. Harmincöt éven keresztül a *Magyar Rádió* munkatársa, vezető szerkesztő (*Krónika*, *168 Óra*, *Vasárnapi Újság*, *Bagoly*, *Gondolatjel*). 1980 óta az *MTV* külső munkatársa (*Stúdió*, *Hírháttér*, *Napzárta*, *Budapesti Körzeti Híradó*, *Kincsestár*, *A szólás szabadsága*). 1994 óta a Kodolányi János Főiskola Kommunikáció és Médiatudományi Tanszékének tanszékvezető tanára. A Táncsics-díj (1990), az Opus-díj (1992), az Akadémiai Újságíró Díj (1992) és a Budapestért Díj (1998) kitüntetettje. Főbb művei: *Bagoly nappal* (riportok, 1987), *Emigráns interjúk* (1998).

Rangos Katalin: *Győrffy Miklós rádiós kollégám ezúttal a vendégszékekben tölti a következő egy órát, hogy hetvenedik születésnapja alkalmából megbeszélhessem vele azt a minimum harmincöt közös évet, amelyből a legtöbbet a Magyar Rádióban és a köztelevízióban időztünk együtt. Hogy nem lesz túlságosan belterjes a beszélgetésünk, arra garancia Győrffy kolléga profizmusa, és az a megható tisztelet, mellyel közelíték az élő legenda felé. Ő találta fel anno a *Bagoly* című műsort, mely a rendszerváltás előfutára volt.² Mester Ákossal együtt ő tanított minket, kicsit fiatalabbakat interjút csinálni, műfajokat megfelelően alkalmazni, és természetesen kérdezni pár évtizeddel ezelőtt.*

¹ Az interjú 2013. december 16-án hangzott el a Klubrádió *Közérdekű magánügyek* című műsorában. Uitánközlés a Klubrádió engedélyével. Győrffy Miklós lapunk tanácsadó testületének tagja – A szerk.

² Győrffy Miklós a Kossuth Rádión az éjjeli órákban sugárzott *Bagoly* című műsor 1986. október 23-ai adásában vetette fel az első nyilvánosságban először azt a kérdést, hogy hol vannak Nagy Imre és mártírtársai elföldelve. Az adás fontos lépés volt abban az évekig tartó folyamatban, amely 1989. június 16-án, Nagy Imréék újratemetésén teljesedett ki, és amely elvezetett az 1956-os forradalom résztvevőinek rehabilitálásához és a forradalmat tagadó Kádár-rendszer delegitimálásához – A szerk.



Jó estét kívánok! Itt ül mellettem Györffy Miklós, és ahelyett, hogy illő tisztelettel hallgatta volna a bevezetőt, Bolgár Györggyel itt harsányan vihorásztak valamin. Erről maradtak le Önök. Jó estét!

Györffy Miklós: Jó estét kívánok! Szevasz Katika!

Rangos: *Az, hogy te hetven lettél, szíven ütött.*

Györffy: Engem is. Legszívesebben nem számolnám ezt a hülyeséget, hogy hány év. Nincs ennek igazán jelentősége. Tudom, hogy a kultúrkörhöz hozzátartozik, hogy ilyen kerek évfordulókról megemlékeznek, akkor ez van meg az van... Én ezt értem. Semmilyen jelentőséget nem tulajdonítok neki.

Rangos: *De máshogy sem nagyon érzed magad, mint 30 évvel ezelőtt, amikor hülyéskedtünk a közzádió falai között.*

Györffy: Igazándiból nem.

Rangos: *Beszélg a Bagolyról, mert szerintem az én életemben hallgatóként meg olykor közreműködőként a Bagoly volt a legnagyobb szabad kaland akkor, amikor még egyébként mi relatíve szabad rádiózásban nőttünk föl.*

Györffy: Valamit el kell mondanom. Ma délelőtt felhívott engem a Rádió akkori elnöke, bizonyos Hárs István. Azt mondta, hogy hát nem is gondolta, hogy én már hetven éves vagyok. Nagyon aranyos volt, nagyon kedves ember. Én vele a rádiós életemet végigvitáztam. Azt is lehet mondani, hogy végigveszekedtem. Nekem nem volt ő a jó barátom a Rádióban. De ahogy telnek az évek, és nemcsak most van így, az elmúlt húsz évben is tudtam már, hogy ő jelentős ember volt a rádió élén. Mit ad isten, az is eszembe jutott, hogy volt ennek a rádióknak egy elnöke az 1920-as években. Egy Vitéz Leveldi Kozma Miklós nevű „derék” hungarista, akitől egy világ választ el engem világnézetileg. A maga korában Hárs elvtárostól is egy világ választott el. De ez a két ember olyan kiváló vezetője volt a rádióknak, amilyenek a maiak a nyomába sem léphetnek. Az árnyékukban sem pihenhetnének meg. Sok cenzúra volt, tudod nagyon jól, hogy volt a mi korunkban. De attól ez még egy művelhető, szerintem hallgatható, a szó legszorosabb és legnemesebb értelmében közszolgálati rádió volt. Ma nem az. Szóval akkor ilyen körülmények között jött létre ez a bizonyos *Bagoly*. Törtem a fejem rajta, sok műsorban dolgoztam, mindenfélét csináltam, csak focimeccset nem közvetítettem, de egyéb mást igen, és nagyon szerettem volna egy műsort, amit én találok ki, én szerkesztek, magam vezetek, és a barátaimmal – először Feuer Andrással, aztán Szénási Sándorral – ketten csináljuk, és csak a végét mutatjuk meg valakinek. Ez hosszú-hosszú rákésülés után végre az 1980-as évek vége felé sikerült. Kérkedés nélkül mondom: ez unikális műsor volt a Rádióban.

Csak mellesleg mondom, akik ma a hatalmi elit csúcsán vannak, gyakran állítottak meg engem például a Múzeum kert sarkánál, itt-ott, ahol találkoztunk, hogy: „Hallgatjuk ám a *Bagolyt!*” „Ha nem tudjuk meghallgatni, akkor megbízunk valakit, felveszi, és mi utána meghallgatjuk.” Mondtam: „Srácok, ez remek dolog.”

Rangos: *A mai hatalmi elit akkoriban srácokból álló, egyébként rokonszenves – akkoriban nagyon rokonszenves – néhány tagja, akik akkor kezdtek el riportalanyokká válni, mert lehetett nekik azért, dacára annak, hogy akkor még a szocializmus végső vonaglásai voltak, és Hárs elvtárs simán hagyta, hogy rádiózzunk velük is...*

Győrffy: Volt olyan műsor, amit a Szénásival együtt csináltam, egy *Bagoly*-különkiadás. Ott szólaltak meg nem illegális körülmények között és nem arról, hogy verik-e őket az aluljáróban, hanem hogy mit akarnak csinálni a Fidesszel. Mellettük ott voltak a KISZ képviselői, és tényleg hülyét csináltak belőlük. A Rádió alelnöke gondterhelten járt a folyósón, és mondta, hogy: „Nem lesz ebből baj?” Mondtam, hogy nem.

Rangos: *Megkockáztathatom, hogy ti hoztátok azt a stílust az elektronikus műfajokba, mint a rádió és a televízió: te és a te kortársaid, akikkel te voltál együtt fiatal.*

Győrffy: Mester Ákost ne felejtse el semmiképp.

Rangos: *Nem felejttem el semmiképp, hogy Mester Ákossal ti tanítottatok meg bennünket valamilyen másik műfajra. Vagy nem, nem, inkább másféle hangvételre, amit nem tudom, hogy ti honnan szedtetek. Szóval nektek ki engedélyezte?*

Győrffy: Hát azt senki nem engedélyezte, hanem magunktól valamit megéreztünk vagy ráéreztünk, de ebben az értelemben a Mester volt, ez kétségtelen. Én egyszer valamikor az 1980-as évek elején egy pártkongresszuson találkoztam Illyés Gyulával többek között, és Illyés Gyula, akit én nem is mertem visszategezni, azt mondta, hogy: „Tudom én, hogy te ki vagy, és figyelünk, mi, téged.”

Rangos: *Tényleg? Ezt nem is mesélted soha.*

Győrffy: Nem meséltem? Kérdeztem: „Miért?” Azt mondta: „Másképp beszélsz, mint a többiek. Mások a mondataid.” Tehát nem azt jelentette, hogy itt volt egy másik rádió, egy bátor ember, aki így beszélt. Dehogyan. Be voltunk mi szarva épp eléggé. Bántottak bennünket, cenzúráztak bennünket, ellenőriztek bennünket. De a nyelvben hoztunk szerintem valami mást – neked elárulok valamit, ezt sem tudod rólam, mert most úgy érzem magam, mint 1867-ben, amikor a '48-as honvédek pléddel letakarva kitolták a Hősök terére, hogy beszéljete a fiataloknak –, szóval hogy volt nekem egy kis füzetem, és ebbe a füzetbe felírtam azokat a fordulatokat, amelyeket én soha nem fogok használni. Amikkel a Rádió tele volt. Tudniillik amikor engem a Rádióba hívtak – tényleg úgy hívtak oda 1971-ben, akkor én nem voltam egy nagy rádióhallgató –, és a Bölcs Pistának, aki benne volt, hogy én menjek oda, azt mondtam, hogy, jó, most hallgatom a rádiót. Meghallgattam kétszer-háromszor a *Krónikát*, és azt mondtam, hogy „Pista, te ésnél vagy? Engem ide akarsz hívni ebbe a micsodába?” Azt mondja: „Majd lehet ezt másképp is csinálni, és lehet majd más műsorokat csinálni, csak értsd, hogy miről van szó.” Innentől kezdve tudatosan készültem arra, hogy nagyon mást nem lehet mondani. Tehát nem lehetett azt mondani, hogy „Jó reggelt kívánok, az oroszok menjenek haza!” Vagy: „Jó estét kívánok, Nagy Imrét temessék el!” Ilyet nem lehetett mondani, vagy csak egy örült csinált ilyet. De lehetett másképp beszélni. Lehetett másképp és egy picit másról. Valamiről persze nem.

Rangos: *Arról nem lehetett.*

Győrffy: Arról nem lehetett. De lehetett másképp, más módon. A napokban láttam egy fotót, nem tudom szabad-e itt mondom. A kuruc.infóról vette le a fiam. Állok egy embergyűrűben, egy Stella-voxszal, tudod...

Rangos: *...hát hogyne tudnám, egy magnetofon.*

Győrffy: Szekrény nagyságú magnetofon a nyakamban, és felvételt készítek Fidel Castroval, Magyarország vendége volt, és oda voltam kirendelve. Hát tudod milyen tudósítások voltak ezek. És ez volt a kuruc.infón, hogy „Megismeri azt az embert, aki tartja a mikrofont? Hát az Győrffy Miklós, aki utána évekig a Rádióban kultúrkomisszár volt.” Hát anyátokat! Ennyit mondhatok. Ezeknek a nyomorult szerencsétleneknek, akikkel a magyar állam nem tud elbánni. Nem tudja elérni, hogy vegyék le őket onnan.

Rangos: *Te is csatlakozol Deutsch Tamáshoz, és mindjárt az ügyészséghez fordulsz?*

Győrffy: Abszolút. Minden kultúrországból megteszik, ahol az ország normális közvéleménye ellen és egészséges gondolkodásmódja ellen vad, ostoba uszítást folytat valaki Amerikából.

Rangos: *Nem valaki, hanem volt rádiós kollégánk, az a főszerkesztő. Hát ilyen sokfelé ágaztunk el... Nem mondom a nevét, mert nem népszerűsítem. De legalább van egy jó fotó rólad. Fogadni mernék, hogy nem volt meg neked ez a Fidel Castro-s kép.*

Győrffy: Nem volt meg. Nyakkendő is van rajtam.

Rangos: *Volt rajtad nyakkendő?*

Győrffy: Volt rajtam. Muszaj volt.

Rangos: *Mert protokoll-esemény...*

Győrffy: Volt erre egy nyakkendőm, ott volt bent a Rádióban. És akkor egy évben kétszer felvettem. Hál' istennek nem nagyon kellett...

Rangos: *Nem nagyon kellett szerintem neked protokollra járkálnod, mert azért abból a szempontból téged elég reménytelennek tartottak.*

Győrffy: Így van. Ez – istennek hála – így volt.

Rangos: *Az a helyzet, hogy abban az időben elég jól tudtak szortírozni, hogy kit mire alkalmaznak, és a te új beszéded – vagy a ti új beszédetek – meg volt engedve, vagy le volt nyelve, vagy tudomásul volt véve.*

Győrffy: El volt tűrve, maradjunk az aczéli kategóriáknál, igen.

Rangos: *Igen, el volt tűrve. És aztán töletek mi ezt eltanultuk, akik utánatok jöttünk egy lépcsővel. Például azért, mert ti tanítottatok bennünket, és mi is el voltunk simán tűrve. Sőt, én már megkockáztatom, hogy mi mintha támogatva is lettünk volna, nemcsak tűrve.*

Győrffy: Igen. Nézd, az a helyzet, hogy ez egy szomorú rádiótörténet, én igazán nagyon szomorú vagyok azért, ami most itt folyik. Akárkit küldtek oda a Rádióba, beküldtek pártközpontból, KISZ-központból, sőt maga Hárs István is, aki oda lett küldve egyszer csak...

Rangos: *...hiszen minden rádiós vezető oda lett küldve.*

Győrffy: Így van. Ez a szellemi környezet bedarálta őket. Nem mondom, hogy örökre és végképp, és a híveivé váltak ennek.

Rangos: *De miért nem mondd? Mikor az a helyzet, hogy ezek más emberek lettek. Akikről tudunk, azokat megváltoztatta ez a közeg, és azok idomultak a közeghez, mint ahogy minket is megcsinált ez a közeg.*



Győrffy: Igen. Volt ott valami, valami szellemi terep, amihez muszáj volt idomulni. Voltak ott sokféle emberek, te is tudod. Voltak agitprop rádiósok, akiknek a háta mögött összeröhögtünk.

Rangos: *Igen, de azok is megpróbálták iparkodni, hozzád hasonlítani, és nem egymáshoz akartak hasonlítani. És egyébként nem tudom, hogy látod-e vagy tudsz-e róla, mert most aktuálisan éppen Siófokon időzöl napközben, hogy költöznek ki a Rádióból, tehát hogy nincs a Bródy Sándor utcában jószerevével újságíró. És mivel te nem vagy egy közösségioldal-használó, magyarul nem facebookozol, nem tudod azt, hogy feltettek a még ott maradó kollégáink mindenféle fázisfotókat arról, hogyan ürítik ki a Bródy Sándor utcát és hogyan rombolják le azokat a garázsépületeket, kis épületrészeket, amik egyáltalán nem a szívünk csücskei voltak. Ez az egész múlik el, hogy ki legyenek a falak is szellőztetve, tehát hogy az múljon el, amiről mostanáig beszéltél, hogy valamitől ott elkezdtek az emberek máshogy működni.*

Győrffy: Nézd, hát én erre azt mondom, hogy ez a rádió, ez a Magyar Rádió, ez a Vitéz Leveldi Kozma Miklós által alapított Magyar Rádió Részvénytársaság, amelyiknek volt kontinuitása hosszú-hosszú ideig, jöhetett Rákosi meg minden hülyeség, volt itt Kádár, ez-az, mindegy, volt egy folyamatossága. Ha ennek vége, akkor legyen annak is vége. Akkor sóval hintsék be. A szívem szakad meg, de azt mondom, hogy hintsék be sóval.

Rangos: *Nem tudom. Aki ezeket a képeket látta, az ott böngött – már ha nő volt –, és mindenféle átkozódó kommentárok születtek melléjük. És én meg pont azt gondoltam és azért böngtem, hogy miért nem lehet az, hogy az úgy maradjon. Az mindegy, hogy mi már nem vagyunk ott, de volt az a kontinuitás, amit mondtál Vitéz Kozma Miklóstól 1990-ig vagy 1994-ig. Az valamit tudott, az az épület. És azt képzeltem, hogy az helyre tud állni. Most kicsit rossz idők vannak, és aztán majd nem tudom, mondjuk 12 év múlva megrázza magát ez az egész, és visszamegy normálisba.*

Győrffy: Nézd, néha gondolok ilyeneket, hogy egyszer csak lesz megint. De hát aztán máskor meg azt gondolom, hogy már nem. Hiszen, Katika, az van akarva, hogy ennek írmagja se maradjon. Ez van. Hogy a szobák se, a falak se, semmi ne maradjon. Azt nem látom, hogy mi akar itt lenni. Semmi akar lenni. Tehát egy vacakság. Nem az a baj, nekem ezzel a Rádióval nem az a bajom, hogy így meg úgy, hanem hogy ez egy vacakság.

Rangos: *Azt szerettem volna megbeszélni veled, hogy az az időszak (amit mostanában gyakran emlegetünk fel egymásnak a Klubrádióban, ahova egyébként Arató András bemenekítette a Kossuth Rádió azon részét, amelyiket hallgatott és kedvelt), amikor ez a rádió időnként együttműködött azzal a televízióval, ahol éppen a két közszolgálati médiumban nekünk volt két jó évtizedünk minimum, mármint hogy jól érezhettünk két évtizedig magunkat – azért az elég sok, amit az ember elmondhat a saját munkás múltjáról.*

Győrffy: Igen, ez kétségtelen. A Szenté Lacival itt találkozunk, néha szoktam a Szénásival is.

Rangos: *És a Vicsek Ferencsel is szoktál, aki a főszerkesztő itt.*

Győrffy: Igen. Egy menekültlerakat. Nekünk voltak jó éveink, ez kétségtelen. Én abban az évtizedben meg az utána következőkben is sokat küszködtem, küzdöttem. Én nem akarnám hasonlítani magam ilyen óriáshoz, mint Bibó, de azért kérem, hogy azt írják a fejfámra, hogy élt négy évet: '87-től '91-ig. Nekem az volt az igazi. Amikor már nem volt Kádár-rendszer, vagy legalábbis fel volt puhulva. És még nem volt semmilyen pöffeszkedő alakoknak az országglása. Hanem amikor azt hittük – én legalábbis azt hittem –, hogy ebből egy remek, virágzó, európai demokrácia lesz. Nem pontosan így lett. Én akkor ennek megfelelően dolgoztam, ennek megfelelően viselkedtem, ennek megfelelően éreztem. Utána is, amikor már együtt dolgoztunk a Rádióban és a Televízióban. Te nagyon jól tudod, hogy már nem lehetett ezt komolyan gondolni, hogy ebből lesz valami.

Rangos: *Hát mindig azt lehetett komolyan gondolni, hogy egyszer majd lesz, de az nem mostanában lesz.*

Győrffy: Igen. Tehát azt mondtuk, hogy azt tudjuk, hogy mi lesz, csak hogy addig mi lesz, azt nem tudjuk igazándiból.

Rangos: *Figyelj, lehet, hogy ez teljesen normális. Minden demokráciának van egy ilyen hosszabb ráfutási ideje, és hát mi ezen a futószőnyegen vagyunk most.*

Győrffy: Persze, ez is lehet.

Rangos: *Hankiss Elemér örökké ezt mondta. 1995-ben is ezt mondta.*

Győrffy: Lehet, hogy az Elemérnek igaza van. Csak hát ebben benne lenni, ott a mozgólépcsőn menni kicsit kellemetlen dolog. Leáll, visszafelé megy, orra bukunk.

Rangos: *Miklós, azt akartam még ezzel kapcsolatban veled megbeszélni, hogy mi abban nőttünk fel – pont amikor azt mondtad, hogy élt négy évet, '87-től '91-ig –, tehát hogy abban az időszakban, ami a legfontosabb a mi szakmai múltunkban, mert hogy akkor érezhettünk azt, hogy valamit teszünk egy dolog, egy ügy érdekében, amiből mindenki javára lesz valami, és az nagyon inspiráló volt és nagyon jól éreztük benne magunkat, de akkor hitette el velünk a világ azt, hogy az értelmiségiekre vagy magukat annak gondolókra szükség van a politikában, szükség van az ország felemelkedéséhez, tehát hogy mi akkor éreztük magunkat valakiknek. Ez egy illúzió, kiderült, hogy szó sincs erről az egészből. Nem?*

Győrffy: Részint illúzió, neked igazad van. Másfelől azt gondolom, most magamat nem beleértve, mert az nagyképűség lenne, de az az értelmiség, amelyik részt vett ennek a grümdolásában, hogy itt valami legyen, nem voltak ezek hősök, hanem egyszerűen csak azon dolgoztak tiszta erőből, amennyire csak lehetett, hogy ez a szellem meglegyen változatlanul, most nem tud felszínre bukkanni. Most vissza van fogva, mindenféle habajgósok beszélnek össze-vissza, hogy ki az író, nem az az író, hanem valaki más...

Rangos: *Mármint a politika beszél össze-vissza.*

Győrffy: A politika. Már az előbb általam említett Illyés Gyula sem elég jó író. Hallottad te a nevét valakitől mostanában?

Rangos: *Egyáltalán nem.*

Győrffy: Pedig ő nekem nem volt ugyan a világ-kedvenc író, de az az ember, aki az *Egy mondat a zsarnokságról*t megírta és aki a *Puszták népét* megírta, az a top-top-topon van. És őt kihagyni a listákból és kánonokból, hát ez, bocsánatot kérek...

Rangos: ...ott, ahol Wass Albertnek szobra van, ott Illyésnek mauzóleuma lehet.

Győrffy: Nem akarok ilyeneket mondani. Szóval hát ez valami egészen elképesztő. Ez ízlésficam. Ez az egyik legsúlyosabb dolog. Akinek rossz ízlése van, az mindenre képes. Ez egy – legyek jóindulatú – tévedés. Ez egy szörnyű hülyeség, ami megbocsáthatatlan. Csak nem gondolja valaki, hogy a *Puszták népe* és az *Egy mondat a zsarnokságról* örökre zárójelbe tehető, mert előhúzzunk ilyen giccsírókat, akiket most a kánonba be akarunk emelni? Nem, ez nem így van. Mondhatnak akármit. Kihagyhatják a tankönyvből, nem taníthatják az iskolában. Mindent meg lehet csinálni. Ezek akkor is le vannak írva.

És most éppen Illyés Gyulát citáltam, de akárkit is mondhatnék. Ezek megvannak, ezek ott vannak, és aki látta azt a filmet, a *451 Fahrenheitet*, amiben a könyveket égették, az tudja, hogy mindig lesznek emberek, akik ezeket elolvassák, és ha másképp nem megy, elmesélik valakinek. És akkor már jók vagyunk.

Rangos: Azért csak légy szíves hajolj vissza a kezdeti kérdéshez. Hogy az a tévképzet, ami bennünk keletkezett, hogy fontosak vagyunk, mert a politika odafigyel arra, hogy mi mit csinálunk, tökéletesen megdőlt az elmúlt húsz év alatt, mert vagy lakájnak néztek bennünket – mármint a politika –, vagy egyszerűen közvetítőnek, mármint hogy adjuk közre azt, amit ők gondolnak, és találjuk el azt, hogyan lehet százjuk szerint leginkább jól közvetíteni. Nem lehet, hogy igazuk van? Tehát hogy mi bedőlünk annak a látszatnak, ami egyszer ott a szocializmus vége felé mutatkozott, hogy mindaz, amit csinálunk, vagy ahogy mi irányítjuk a dolgokat, fontos. Túlságosan sokat képzeltünk a saját szerepünkről.

Győrffy: Igen, ezzel tulajdonképpen egyetértek. Bár én titokban mindig gondoltam arra, hogy ennek a dolognak nincs olyan fontossága, mint amit mi képzeltünk róla. Én nem is szeretném ezt a fajta se váteszi, se politikacsinálási, se mit tudom én, milyen szerepet kérni vagy remélni magunknak. Azt szeretném, hogy ha a nyilvánosság embere, a média közvetítené mindazt, ami ebben az országban, a fejekben – már akinek van feje – megfontolást érdemlően megfordul, és azokat mind mondja el: ez ezt gondolja, az azt gondolja. És legyen nekünk szabad a különböző gondolatok hordozóit egyszerre meghívni a stúdióba. Gyertek, gyerekek, vagy jöjjenek, uraim, tessék ezt itt megbeszélni! Értjük mi, lehet, hogy önnek van igazsága, lehet hogy önnek. Tessék ezt megvitatni egymással! Ez nem ugyanaz, mint hogy egy hírben bemondják, hogy X azt mondta, hogy ez a jó megoldás, utána egy percre azt mondják, erre Y azt válaszolta, hogy éppen ellenkezőleg, más a jó megoldás. Ez kutyaszart sem ér. Ez semmit sem ér. Ez csak zavart okoz a fejekben. Valamikor, abban a mi szép korszakunkban, amit mi annak gondolunk, lehet, hogy úgy is van, mi tudtunk vitákat összehozni. Ma nincsenek viták a nyilvánosság előtt. Ez gyalázat!

Rangos: Nem ülnek le egymással, nem beszélnek egymással.

Győrffy: De mi az, hogy nem ülnek le egymással?! Kutya kötelességük. És azt már mi mondjuk meg, mármint ilyen újságíró-lakájok és nem tudom micsodák, hogy gyertek, mert nektek le kell ülnötök, és azt mondotok, amit akartok. Hát a saját felelősségetekre csináljátok, mondjátok bele a másiknak az arcába, az meg mondja bele a ti arcotokba, és mi csak megszerveztük ezt a találkozót, és ha verekedni akartok, akkor azt mondjuk, hogy ejnye-ejnye, nana – ennyi a moderátor. Nem akarjuk mi megmondani, hogy hogy legyen. Hát mik vagyunk mi, hogy ezt megmondjuk? Nem tudjuk pontosan mi sem. De szeretnék meghallgatni, hogy ők egymással hogyan vitatják meg, hogy mi legyen itt.

Rangos: Szerettem volna, ha még egy mondatot mondasz azzal a gondolatmenetteddel kapcsolatban, amelyben elmondtad, hogy kutya kötelességük azoknak, akiket mondjuk meghívnanánk egy rádió- vagy televízióstúdióba, hogy ütköztessék azt, amit gondolnak a világról, futtassák meg egymásnak, közben pedig fütyülnek ránk, és ezt nem csinálják.

Győrffy: Én azt mondom, hogy nekik ez kötelességük, ezért is kapják a fizetésüket. Ezért is választottuk meg őket erre a posztra: tessék előttünk, a szemünkbe belenézve és egymás szemébe is belenézve megindokolni, hogy mi miért van. Hát itt van ez az ügynöklista-dolog, ami az előbbi hírben benne volt. Az egyik azt mondja, hogy igen, a másik azt, hogy nem. Tessék megmondani, miért nem kell közölni az ügynökök neveit! Tessék megmondani! És majd

válaszol rá, aki úgy gondolja, hogy közölni kell, hogy miért kell őket közölni. És majd az emberek, a „zemberek”, azok, akik ezt hallgatják, nézik, azok majd eldöntik, hogy kinek van igaza.

Rangos: *Csak a nyilvánosság nem olyan fontos szempontjuk. Abban az értelemben, hogy ki-ki elmondja a saját credóját akkor, amikor éppen lát egy kamerát, úgy igen. De hogy egymással ütköztessenek vagy kényelmetlen helyzetbe kerüljenek, azt nem igénylik.*

Győrffy: Katika, én ezt nem nevezném nyilvánosságnak. Ezt én úgy nevezném – egy gyűlölt szót fogok mondani –: agitprop. Agitáció és propaganda. Én azt hittem '87 körül, de '90-ben biztosan, hogy ennek örökre vége. Nincs vége sajnos. Az agitprop nem a nyilvánosság. Nyilvánosság az, amit Habermas meg a többiek erről gondolnak, meg én gondolok róla, meg amit te gondolsz róla, és szerintem a cipőfelsőrész-készítő ugyanezt gondolja a nyilvánosságról. Hogy fórumokon, alkalmakkor, ott a nyilvánosság előtt meg van vitatva, meg van beszélve. A parlament se... Néztam a múltkor, hát elképesztő. Papírokról olvasnak bikkfaszövegeket, amelyektől Illyés Gyula világgá szaladna. Ilyeneket olvasnak fel: „Annak a mentén így legyen meg úgy legyen.” Hát ki hallgatja ezt meg? És azt mondja a házelnök, hogy nem kell ezeket ott megvitatni, mert ez locsogás, majd a bizottságokban... Nem! Előttünk! A legnagyobb hallgatottságú és a legnagyobb nézettségű műsorokban. A fülünk hallatára. A szemünk láttára. Ott kell ezt megbeszélni, uraim.

Rangos: *Figyelj, te annyi televízióműsorban vezettél még vitát is, de mindenféleképpen műsort, interjúztál. Aztán annak a típusú műsornak, amelyben te sokszor megjelentél, lassan-lassan vége van. A közszolgálatban még létezik Az Este című... Vásárhelyi Mária azt mondta, hogy ezt állami televízióknak kell hívni, mert ez az adekvát elnevezés. Tehát ott van hírháttér-műsor, ott lehet interjúkat látni. De igazából ez a műsortípus az ATV-n kívül nincsen jelen igazán sehol se. Tehát az, amit begyakoroltunk annak idején, az lassan kihál, elfújja az idő.*

Győrffy: Persze. Amiről beszélsz, az is egy műsor, este látható a tévében, amikor az embereknek alkalmuk van arra, hogy megnézzék, és úgy gondolják, hogy ezzel a dolog formailag el van intézve. Kérem, semmi nincs elintézve. Ez olyan műsor, mint amilyen gyógyszer a placebo. Ez semmi. Hogy ott van egy bombabiztos megbízható emberünk, aki bombabiztos megbízható kérdéseket tesz fel a bombabiztos megbízható embernek. Néha nem annak, de akkor annak valahogy csűrni-csavarni kell – és semmiképpen ne egymással szembe beszéljenek, nem lehet, hogy rápirítson az egyik a másikra. Én őszintén szólva sokszor mondom, nem is biztos, hogy annak van igaza, aki nekem tetszik. Nem biztos. Hát nincs ez kipróbálva. Meg tudja-e védeni az álláspontját valaki? Tud-e érvelni, van-e argumentáció? És akkor mi is gondolkodnánk rajta, mi cipőfelsőrész-készítők, mi középiskolai tanárok, szippantóautó-kezelők. Van eszünk. Nem vagyunk mi hülyék. Bocsánatot kérek, abszolúte nem vagyunk hülyék. Mi meg tudjuk állapítani, nézésre is megállapítjuk, hogy ki hazudik és ki nem, ki őszinte és ki nem, kinek van inkább igaza és kinek nem. Ezt tudjuk. Megtanultuk ezt a *New York-i helyszínelők* és a *Dr. House* nézése közben. Megtanultuk. Ezt már mi tudjuk. De nem vagyunk kitéve ennek a próbának szinte soha.

Rangos: *Másfél percünk maradt, és azalatt azt akarom veled megbeszélni, hogy tanítottál, tanszéket vezettél, tanítasz most is, médiát. Azok, akiket mi tanítunk, milyen jövő előtt állnak szerinted?*

Győrffy: A Kodolányi Főiskolán húsz éve toloom ezt a dolgot, veled is pár évig, meg másokkal. Nekem is eszembe jut ez. Azt gondolom, hogy én és az én kollégáim és az én tanártársaim is tiszta erővel azon vagyunk, hogy ugyanazt gondolják a világról – mármint erről a médiavilágról –, amit mi gondolunk, hogy ezt így kellene valahogy csinálni. Hogy ők közben hogy vannak elromolva vagy elrontva... Tudom, hogy mit néznek, tudom, hogy mit hallgatnak. Hát elképesztő. De mégis van reménység. Százból van húsz, aki tudja, hogy hol van. És ha egyszer kivirágzik a só alól az a közrádió vagy a köztelevízió, lesznek annyian, akik el tudják ezt kezdeni, ebben biztos vagyok.

Rangos: *Boldog születésnapot Miklós!*

Győrffy Miklós: Köszönöm szépen.